

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 237. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 12-го жовтня 1937.

VOL XLV. No. 237. Jersey City, N. J., Tuesday, October 12, 1937. THREE CENTS

ПОСОЛ РИС ДЕЙВИС ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ

НЮАРК (Нью-Джерзі). — Рис Дейвис, посол Партії Праці у британському парламенті, промовляв тут у неділю, 10-го жовтня, ввечері, до української публіки про українську справу в світовій ситуації. Добірна публіка, живо зацікавлена політичними справами, заняла кожне сидіння в Січовій Галі при Спрингфілд Евеню. Серед неї було багато роденої тут молоді.

Посол Рис Дейвис обізнаний з українською справою.

Посла Риса Дейвиса представив в імені Об'єднання Українських Організацій та місцевого комітету, котрий засів на сцені, Омелян Ревюк, звертаючи увагу на давнє зацікавлення посла Риса Дейвиса українською справою. Посол Рис Дейвис на вступі своєї промови вказав на зріст свого зацікавлення українською справою; з загального зацікавлення національним питанням він зацікавився національними питаннями Балкану, а потім українською справою. Послабили в цьому зацікавленні українська пропаганда в Англії та його подорожі в Україну під Польщею.

Ворог жорстокостей, безправств і міжнародного віроломства.

Далі Рис Дейвис згорі признався до своїх настанов у політичних справах: він не злюблює ніякої жорстокості, а передівсім, коли її допускається уряд. Він привик до різних громадянських свобод, передівсім до свободи слова, й не може зносити утисків мови. Він відчуває симпатії до робітників і обурюється проти урядових гнетів робітництва. Він старий кооператор і не може зрозуміти, як польський уряд, замислюючи собі польським кооперативам, їх усіми способами нищить. Він знає, що польський уряд не допускає українців не лише до урядів, але й до праці, наприклад, на залізницях, що йде всупереч розумному бізнесовому настановленню, яке повинно дивитися не на те, якої національності чи віри є робітник, але на те, який він робітник. Всі ці гнети польського уряду, які промовець мав нагоду пізнати під час власного побуту в Галичині, доконуються проти виразних зобов'язань польського уряду, даних у договорах.

Українці — повно розвинена нація.

Його запізнання з українцями переконало його, що українці це національність у повному розумінні цього слова. Бо що є нація, як не народ, свідомий того, що він доконав збірними силами в минулому великих діл та хоче жити далі збірним життям, щоб у будучині доклати ще більших? Кожна нація старається стати самостійною державою й українські зусилля до самостійності є самозрозумілі.

Світова ситуація.

Це українське зусилля мусить відбуватися серед нинішньої ситуації в світі, яка відзначається тим, що доля всіх країн цілого світу пов'язана з собою. Навіть доля Америки, з усіх країн найбільшої й надалі віддаленої від Європи й Азії, зв'язана з світом. Якщо Америка ніколи не уникнути війни, то не зможе цього за кілька літ, коли з удосконаленням літництва літаки будуть могли бомбардувати Америку так, як вони можуть бомбардувати кожен столицю в Європі.

Доля українського народу зв'язана з питанням війни й миру. Бритійська політика, політика уряду й народу, йде, проти війни. І її бояться всі європейські політики, однак державам здержатися від війни буде трудно, поки Америка не пічне кооперувати з Лігою Націй і Англією для її здержання війни, а це дорогою усування її причин. Джерела війни, на думку посла Риса Дейвиса, не лежать стільки у протиставленні світоглядів, скільки у протиставленні між державами, що не мають потрібних до розвою природних багатств, та державами, що мають такі багатства (найвиразнішими окладами останнього типу держав є Злучені Держави, Англія й Росія). Поки ці маючі держави не захочуть брати під увагу потреб немаючих держав, поти буде гроза воєн. До перва тоді буде можна говорити про здійснення старих ідеалів першої світової війни, себто за самоозначення народів та поширення демократії.

Не бачить причин безнадійності.

Коли змірити світ цими мірлами, він не міг би видатися безнадійним. Однак бесідник, старий чоловік і за свого життя бачив так багато змін, що він вірить у можливість дальших, і то скорих змін. Він не вірить, щоб диктатури, що повстають по всьому світі, могли довго удержатись. Диктату-

РОЗБИШАКИ ДЛЯ ПРИЄМНОСТІ.

Ньюйорська поліція арештувала як підозрюваного за збройні напади 20-літнього Джана Магоніа. Між іншим, поліція каже, Магоні доклав напад в білий день під час конвенції Американського Легіону. Поліція каже, що Магоні признався їй з гордістю, що він належав до шайки 6 осіб, у тому числі 2 дівчат, що доконували нападів не для грабіжу, але для приємності почуття участі в небезпечнім підприємстві. Він подав цілу низку грабіжів, у котрих брав участь.

ХОТІВ НАСТРАШИТИ ЖІНКУ.

Мешканець села Зомбі, під Варшавою, Антін Гурецький, хотів жартом настрашити жінку, закрившись вночі до мешкання, почав шкрябати до шафи. Наякана жінка побігла до сусіда, гаєвого Владислава Ягеля, який, вхопивши рушницю, побіг до хати Гурецьких. Щоб і сусіда настрашити, Гурецький накрився веретою і, бурмотючи, рушив проти них. Але гаєвий, не багато думаючи, стрілив до „духа“ і поцінів його. Тяжко раненого жартівника відставили до шпиталю.

АНГЛІЙКИ МУСЯТЬ СОБІ САМІ НАЧИНЯТИ МИТИ.

В Англії брак служниць і постійно зростає число заможних жінок, що мусять самі собі начиняти мити. З чужих країн допущено там останніми часами 20 тисяч дівчат, але це число заповнило тільки 44 проценти відчинених місць.

ВЕРІГІН ВІДСИДІВ СВОЄ.

Провідник духоворів, Петра Веригіна, випущено з тюрми в Нелсон, Б. К., де він відсидів три місяці як волоцюга.

ра позбавляє людину признак людини та мусить довести до спротиву.

Завдання українців по всьому світі є давати крайній розголос своїй справі. Українська справа нині вже багато краще знана, ніж колинебудь давніше, але треба її робити ще більш відомою. Українці в Америці повинні зробити багато для української справи через відповідний натиск на уряд і через освідомлювання публічної opinio.

Посол відповідає на довгу низку запитів.

По скінченні промови посла Риса Дейвиса відкрито період вільних запитів. Послалися їх величезне число. Походили вони передівсім від присутньої молоді. Питалися про різні справи, зв'язані з тезою бесідника, за Гітлерові амбіції в Україні, за фашизм, комунізм, британську політику, і так далі. У відповідь на ці запити посол Рис Дейвис сказав, що Гітлер міг би мати надію на загарбання України лише тоді, якби серед українців знайшлася сила, яка з ворожнечі до Москви привіталаб Німеччину. На його думку, українці зовсім слушно думають, що повне визволення українців зпід Москви може прийти тільки дорогою розпаду російської імперії. З власного досвіду з українцями він не вірить, щоб українці хотіли замінити Москву за Німеччину або за власну диктатуру; зрештою, всякий народ бореться за державу, щоб мати більше свободи. Українці борються за державу в ім'я демократичних засад. Ім треба поширяти свою пропаганду, бо хоч їх справа вже відома серед чужих політиків, то вона ще не відома серед народних мас чужих націй.

Бесідник говорив такою приступною мовою, що його зрозуміли всі, а його відповіді на кожне питання давали коротке й повне в'яснення, і публіка прийняла відчит з справжнім одушевленням. Коли прийшлося закривати вечір, самий бесідник заявив, що він хотів би ще раз почути прегарний український національний гимн, і публіка встала й відспівала „Ще не вмерла України“, а на його дальше домагання ще й „Не пора“ та „Ой, видно село“.

НАСЕЛЕННЯ СІЛ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Департамент рільництва обчислив, що число людей, котрі живуть у сільських округах, процентно далі зменшується. Відноситься це головню до центрально-південних степів.

АРЕШТУВАЛИ БАНДУ ВЛОМНИКІВ.

На шляху Львів—Хожів арештували небезпечну банду злодіїв-вломників, що походили з Львова, а діяли на просторі Хожова. Це банда „нотаного“ багату разів у Львові злодія Мих. Гороня, чи там Маслюкевича. Вона вчинила в Хожівщині 9 підкопів під склепи, розбила дві каси, вчинила низку мешканцевих вломів, а крім цього Горонь намагався вбити поліція. Загальні втрати, спричинені цією бандою, є 300,000 зл. Крім згаданої банди злодіїв арештовано банду пасерів з Львова й із Зимної Води-Рудна. Це головню жиди.

„ВІЩА“ КУЛЬТУРА.

Юрко Голінський, торговельний учень, їхав до Станиславова. На стації Вікно, лінія Коломия—Городенка, попросив він по українській білету до Станиславова. Тоді касієр і начальник стації в одній особі крикнув: „Дю? Цо пан хце?“ Голінський повторив другий раз: „Прошу білет до Станиславова“. — „Не розумем“ — відповів начальник. Колиж Голінський зажадав втретє, начальник зачав скаженіти: „Мурго, хаме, ту польські ужд, маш мувиць по польську, не по хамську. Не видам білету“. Коли поїзд надідав, Голінський увів без білету й згодив справу кондукторові. Щойно кондуктор мусів інтерв'ювати, щоб начальник продав білет.

ПОМЕРЛА СОТА ЖЕРТВА СПЛЯЧКИ.

У Сейнт Луїс померла сота жертва в пощесті енкефалітиса (сплячої недуги), що почала тут ширитися минулого червня.

ВАРТІСТЬ ОВОЧІВ У КАНАДІ.

Пересічна вартість овочів, випродукованих у Канаді, виносить \$15,626,000. У 1935 році випродуковано їх на \$18,304,000, а в 1936 році на \$14,442,000. В 1936 році експортовано яблук на \$9,199,400; суніць на \$1,497,000; бросквинь на \$671,600; малин за \$672,300, а грушок за \$600,100.

АНГЛІКАНИ ЖАДАЮТЬ ПЕРШЕНСТВА ДЛЯ АНГЛІЙЦІВ.

Загальний Синод Англіканської Церкви в Канаді на своїм засіданні в Галіфаксі заявив за те, щоб іммігранти з Британії мали першенство як поселенці Канади.

ВСЮДИ ЗЛОВЖИВАННЯ.

Перед трибуналом луцького окружного суду на виїзній сесії в Ковлі відбувся процес у голосній справі проти директора торговельної школи в Ковлі, Людвика Гільбера, і секретаря місцевої державної гімназії, Яна Жабіцко, що допустилися грошевих зловживань на шкоду гімназії та кількох установ. Обоє засуджено по 4 роки в'язниці та втрату громадянських прав на 8 літ. Крім того Гільбера засуджено на 2 тисячі зл. гривни з заміною на 6 місяців в'язниці, а Жабіцко на тисячу зл. гривни з заміною на 3 місяці в'язниці.

ЗАСУДИЛИ АДВОКАТА ЗА ОШУКАНСТВО.

Апеляційний суд у Кракові, розглядає карну справу адвоката Евгена Фурнарського з Войничка, якого тарнівський окружний суд засудив на рік в'язниці за ошуканство на шкоду своїх клієнтів. Він показував їм прихильні присуди в їх процесах та брав від них за те високі гонорари, а тимчасом клієнти довідувалися пізніше, що справу програли. Апеляційний суд зменшив кару до 10 місяців в'язниці та втрату громадянських і почесних прав на 5 літ.

КВІТИ МОРСЬКОГО БУР'ЯНУ.

Вони різної краси, вигляду і величини. При берегах моря мають своєю красою кожного глядача. Деякі прилягають у затишку до скал і нагадують папороти. Інші неначе стяжки з покрученими кінчиками. Ще інші мають бальйончики або піхурчики, які, коли їх потиснути, видають звуки.

Ті, що виглядають неначе стяжки, завішують часом у хатах і вони служать за барометер. Коли має бути дощ, то стяжки робляться мокрі і скручуються; а коли має бути погода і сухо, то висихають. Цей примітивний, але точний барометер часом служить роки.

Є й інші квіти при берегах моря, яких, щодо своєї краси, ніде нема. І чи не можна завидувати тим людям, що любуються красою моря?

УСІ НА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФРОНТ!

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Український буковинський часопис „Рада“ звернувся до українського громадянства в Румунії з закликом стати негайно до наступу на всіх ділянках українського життя, бо інакше „втронимося в чужому морі“. Взиваючи до рятункової акції під кличем „усі на національний фронт“, цей часопис пише між іншим таке: „Хто не сліпий і не кривий, хай стає в ряди борців, щоб здержати наступ, що йде на нашу загалу, щоб створити свою моральну, оборонну лінію. Даваймо, що хто має, для збудування цієї лінії. Хто робучи руки, хто матеріал. Не сміє бути ні одного члена нашої національної спільноти, щоб оствав поза цим фронтом“.

КОЛИ НЕВІРУЮЧІ ЖИДИ МОЛЯТЬСЯ.

ЧЕРНІВЦІ. — Часописи подають звіти з процесу проти 50 басарабських комуністів. Один з молодих обвинувачених, Аксельрад, виявив їм цілі в такий спосіб: „Вирізати представників влади і всю інтелігенцію, висадити в повітря всі церкви і вивішати священників“. Разом з тим часописи згадують, що коли був жидівський, Судний День, то й жиди-комуністи були в синагозі й молилися, що-би Бог відвернув небезпеку від „вибраного народу“. Запитаний про в'яснення цього, один з невірнучих жидівських адвокатів відповів так: „Коли мому народові грозить небезпека й він думає постом і молитвою відвернути її, то як мені тоді не стояти поруч з моїм народом?“

І ТУТ ДОБАЧИЛИ УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Букарештський часопис „Курентул“ помістив допис з Буковини, з Вашківців, під заголовком „Політичне вбивство“, в яким пише, що українські революціонери-іредентисти вбили заступника начальника Усатюка, бо він був членом румунської партії. Вже навіть була мова про „пацифікацію“ вашківчан. Та, на щастя, судове слідство виказало, що „Курентул“ пустився на звичайну провокацію проти українців, бо Усатюка вбив його приятель і однопартійник.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ НАРАЗІТИ СОБІ ФРАНКА.

ПАРИЖ. — У Франції починають серйозно думати про те, що то буде, коли в Еспанії переможе генерал Франко. І тому в самім уряді переважає думка, що треба відкрити границі Франції для достави зброї як для червоного уряду так і для генерала Франка. Бо на випадок перемоги, Франка Франція не бажалаб мати такого сусіда, що є її ворогом. Французи вірять, що й сам Франко, як тільки виграє війну, скоже позбутися чинськорше силе нові війська, користаючи з цього, що Англія і Франція відгрозують їй за Еспанію.

ШУКАЮТЬ ЗГОДИ З МУСОЛІНІЕМ.

ЛОНДОН. — Мусоліні відмовився переговорювати з Великою Британією і Францією в справі перерви у висилці добровольців до Еспанії. Значить, що Англія знову потерпіла дипломатичну невдачу. Та це її не бентежить. Вона далі переговорює з Італією. Бо, як пишуть, Англії не йде так дуже про Еспанію, як про те, щоб Італія не дуже осадовилася у північній Африці. А саме туди вона висилає нові війська, користаючи з цього, що і Франція відгрозують їй за Еспанію.

ПОБИЛИ МОЗЛІЯ.

ЛОНДОН. — У Ліверпулі побили тяжко камінням сера Освальда Мозлія, провідника британських фашистів. Як тільки він піднісся, щоб говорити, почато з товпи кидати на нього камінням. Зібралось коло 10,000 людей, головню самих ворогів фашизму. Про це повідомлено Мозлія, та він таки наважился говорити. Його ранено тяжко в голову, заки зачав говорити. Він упав і його негайно відвезли до шпиталю. Потім прийшло до кулачної боротьби між комуністами і фашистами.

БОЯТЬСЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН. — Большевизм починає не бути вже таким небезпечним для Німеччини, а це від того часу, як президент Рузвельт виголосив промову, в якій дав до зрозуміння, що він готов узяти участь в акції, яка є звернена проти диктатур, до яких зачислено теж недвозначно і диктатуру Гітлера. Тепер зачали ломити собі голову над тим, яку це акцію має президент Рузвельт на думці. Така заява Рузвельта є німцям дуже не на руку, бо саме тепер вони розпочали акцію за зворот забраних їм колоній.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

English newspaper published daily except Sundays and holidays
 Owned by the Ukrainian National Affiliation, Inc.,
 181 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

For mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

«Свобода»: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERGEN 4-1016.
 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ПОЛЬСЬКОЮ ТРАДИЦІЄЮ

Останніми часами з Польщі почали линути по світі численні вісти. Виглядає, начеб Польща позавидувала „слави“ Росії й покляла собі за ціль датися світові пізнати.

Ідуть вісти день за днем, а кожна сенсаційніша від попередньої. Ще не прогомніли вістки про селянські заворушення, а тут уже йдуть заворушення серед учителів. За вістками про проти-жидівські погроми йдуть вістки про нові обмеження жидів урядом, зроблені буцімто з наміром захорони життів. За страйком учителів проти уряду йдуть страйки шкільних дітей, звернені на допомогу вчителям, а проти уряду. Як уряд пробує здушити страйки дівчорі, за вчителями виступають робітники через свої робітничі юнії.

Події йдуть за подіями, одні за одними, скоро, блискавично. Шойно одна ситуація завязалася, ще не розв'язалася, а вже завязалася друга. Ще її не взиляси розв'язувати, а вже зав'язується третя. Події йдуть скоро за подіями, а міністерський кабінет радить цілими днями і рішити не може, що робити; а як щось зробить, то, видно, без належної розваги. Краєм, мовляв, править „табор національної єдності“, але в цьому таборі єдності так мало, що навіть у кабінеті міністрів опінії поділені й одні міністри на кабінетових засіданнях критикують інших так гостро, начеб вони належали до ворожого табору.

Найповажнішим лихом Польщі в тій ситуації є те, що властиво ніхто не може сказати, кело чого саме обертається вся боротьба. Одного дня кажуть, що правіца, себто консервативна частина краю, стоїть за це, а на другий день ця правіца вже властиво стоїть за щось інше. Нині уряд хоче цього, завтра чогось іншого. Не знати теж, хто має сказати рішальне слово. Кажуть нині, що кабінет міністрів. Як міністри посварилися, то такого слова ждуть від президента, але потім показується, що останнє рішення належить до маршала Сміглого-Ридза, справжнього диктатора Польщі, а потім показується, що й цей диктатор мусить просити позволення президента й півковника Коца, команданта легіоністів. У краю буцімто диктатура, а народ ходить від Анни до Каяфі й не може сказати, хто ним керує.

Це все виглядає дивне й правдиве, але не тому, хто читав польську історію, хочби зпід пера таких бистрих польських істориків, як покійний Бобжиньскі. Маємо перед нами повторення типічного польського державного безладдя, котре можна назвати справжньою польською національною традицією.

Звісно, не легко нам при польських порядках, і не легше нам при польських непорядках, але вони дають нам надію, що й нові непорядки скінчаться таксамо, як скінчилися старі, себто розвалом цієї розбишацької держави нації, що зазіхає на панування над усіма сусідами, а в себе порядку завести не вміє.

Р. Гр...

ГРИБКИ

(Оповідання).

(1)

Одно невелике гірське село мало власну велику гірську полонину. Скоро на весну зійшли сніги і вибулася свіжа трава, всі господарі села гнали всю свою худобу на ту полонину. Дома лишали тільки по корові, щоби було молодко для родини. На полонині худоба купалася в траві аж до осені.

Разом з худобою ішли на полонину не лиш пастухи з добрим собаками. Також ішли робітничі, що доїли, робили будз, сир і масло. Була там ще й господиня Юстина, котра варила і верховодила робітничими. Над всіма старшували шістьдесятилітній Танас Мурашко.

Найбільше на полонині було овець. За ними ішли бики, корови, коні, кози. Кові виганялися на полонину, бо в тих сторонах коні в літі не мали роботи. В зимі вивозили з ліса на продаж дрова, в літі відпочивали на полонинах. Кождий рід худоби мав своїх власних пастухів.

З усієї челяди найменшу роботу мав пастушок. Він, в товаристві 2-х собак, лиш обходив ту частину полонини під лісом, де паслися корови, що-

би котра не відстала від череди і не пішла в ліс, в гостину до медведя. Тим помічником пастухів усе був якийсь малий хлопчина і тому звали його пастушком. Пастушком звався й пізніше прийнятий тому 3 роки Клим Гікула, хоч хто на нього глянув, той не додавав би в ньому хлопчину. На око Гікула Клим не міг мати менше як п'ятдесят років. Може рік більше, може й менше. Пастушок звали його тому, бо так звали всіх його попередників. Також тому, бо відколи Клим, ще будучи маленьким хлопчиною, став за помічника пастухів, то був тим помічником увесь свій вік.

Клим був з сусіднього села. Мами не мав. Через люту мачуху мусів вступитися з хати і пішов за пастушка. Так увесь свій молодий вік прожив помічником пастухів. Коли нарешті померла мачуха, зараз після того й батько, невеликий меток розбірали між себе діти батька. І Клим дістав щось. Дістав стільки, що мав на комірні і на картофлю. Хоч скучно, та всеж таки ще й на молоді, й на якусь омасту стало. Гікула мав одну кімнату. Ва-

О. Сновида.

РОЗВІЯТИ ЛЕГЕНДУ!

Наше прислів'я каже: „Не так тія вороги, як добрі люди“. Пригадується це з нагоди смерті Масарика. Не уявляє сумніви, що він зробив дуже багато для свого, чеського народу. Але чи й для нашого? Чи був він дійсно нашим приятелем?

Наші інші „приятелі“ виступають проти нас отверто і цинічно. З ними і полеміка легка. Але інакше є з такими „гуманістами, пацифістами і приятелями всіх пригночених“, як Масарик. Він є для чехів „та-тичком“. Але чи з цього виходить, щоб з цього робити „українського татічка“? А таке намагається дехто робити. Тому треба відразу розвіяти цю легенду про Масарика як „українського татічка“.

Масарик уважав себе „пацифістом“, але був рівночасно великим сторонником війни з Австро-Угорщиною. І в своїй книзі „Воскресення одної нації“, він навіть висловлював побоювання, що війна потрібна дуже коротко; що Антанта так хутко повалить центральні держави, що чеська пропаганда не встигне перекозати переможців у конечності створення чеської держави. Отже цей „демократ“ і „пацифіст“ прагнув, щоб міжнародна різанина тяглася якнайдовше, щоби падали мільони й мільони нових трупів на те, щоб над Велтавою повстала хоч маленька, але всетаки держава його народу: Чехословаччина.

Дальше пам'ятаймо те, що він скликав чеську конституанту, але виключно з самих чехів, знехтувавши всі інші народи: українців, німців і інших, що ввійшли в склад чеської республіки. Так виглядав у нього не раз демократизм — у практиці.

Дальше, він поробив свого часу обіцянки словакам і українцям (закарпатським); останні навіть прирік автономію. І він же, разом з теперішнім президентом чеської республіки, Бенешом, добре знав, що відтягується під усімакими прийомами здійснення цієї автономії, що чехизується в міжчасі наше Закарпаття школами, колонізацією, і то не згірше від шовіністів.

Та, не зважаючи на цю чехізацію і колонізацію наших земель чехами і недодержання

слова щодо автономії Закарпаття, дехто з наших, а в першу чергу соціалісти і радикали, славлять Масарика як добродія українців і як „широкого демократа“...

Або берім ще хоч цілість української справи. Масарик був ціле життя політичним москвофілом і таким помер. На ділі він був ворогом політичної самостійності українського народу. Вистане розгорнути його твір: „Світова революція за війни й у війні“ (укр. переклад вид. Червоної Калини, Львів, 1930). У цій книзі він уживає для нас назви „малоросія“, бажає, щоб „Росія сконсолідувалася“, вірить, що Росія „знов буде грати велику роль в політиці, більшу як за царату“. Заступає думку, що „Росія є потрібна не лише для нас (чехів) і для інших словян, але й для цілого світу“. Отверто заявляє: „Ми були русофілами перед війною і підчас війни, русофілами й залишимося“ (ч. II, ст. 455). Коли оповідає про свої зносини в 1917 р. з українцями, то зазначає, що „мусів добре уважати, щоб своїми зносинами з українцями не дразнили поляків“ (т. I, ст. 248). Він стояв за те, щоб „не робити пе-

репону“ москвофілам на Закарпатті (I, ст. 252). В прокламації до чеських легіоністів в Росії і в Україні Масарик писав, що мусять затримувати підчас революції в Росії неавторитарність, але „той слов'янський народ і та партія є нашими ворогами, які отверто зв'язуються з неприємелем (з центральними державами). Притім формулювання мав я на думці можливі комплікації не тільки з москалями, але й деякі напрямки серед українців“ (I, 275)...

Про Україну, як самостійну державу, Масарик ніколи серйозно не думав, і не був за неї. Гадаю, що цього вистане, щоби перекозатися, що Т. Г. Масарик, „вмерлий шойно президент чеської республіки, чеський патріот і правдивий „татічок“ чеського народу, ніколи не був нашим приятелем. Він був завжди політичним русофілом. І навіть на тім скравку нашої території, яка відійшла до Чехії, не тільки, що не здійснює своїх обіцянок, а ще дав там змогу розвинути москвофілству, себто тій політичній течії, що є найбільш ворожою українству.

Легенди — гарна річ, коли вони оперті на правді й коли служать гарній справі. Легенда про приязнь Масарика до нас є опера на правдивих фактах. А як така, вона нашій справі не служить.

НІ ОДНОЇ ПЯДИ ЗЕМЛІ В РУКИ УКРАЇНЦІВ

У Польщі є собі такий генерал, що зветься Галіца і є великою шишкою, бо провідником сільського сектора „Одної пяді Землі Народової“ (О.З.Н.). Отже тимсамим він є великою і впливовою урядовою особою, такою, що є виразником думок і планів теперішнього польського уряду. Отсій генерал консолидує тепер польське громадянство, й то на українських землях під Польщею. Недавно виступав він у Бересті з промовою в обороні польськості Полісся. Поліщуки, це для польського генерала і представника польської урядової думки ніщо інше, а тільки „тутешні люди“, яких українці домагаються загартати для себе. Але Поль-

ща, запевняв ген. Галіца, до цього не допустить.

Упоравшись ось так з Поліссям, узався цей генерал і до Волині. А як це виглядало, довідуємося з допису М. Свирського, що його помітив львівський „Новий Час“. З цього допису подаємо так:

Саме 19. вересня ц. р. відбувся в Луцьку волинський зїзд сільського сектора О.З.Н. з участю ген. Галіци, що в своїй промові багато місця уділив українцям, а по них — і жидам. Шеф сільського сектора ласкаво згодився з цифрами, — прийняв, що нас тут більшість, а значить, що ми тут не напливовий елемент, а ту-білиць краю, але...

Але заявив, що поляки тут

одиноки господарі й цих прав господаря не мають наміру з кимнебудь ділитися. Як реальне здійснення цих прав — ні одної пяді землі в руки українців. Проте ген. Галіца заявив, що він хоче співпрацювати з українцями, окресливши цю співпрацю такими загальними словами, що ніхто не знає, де, коли й над чим повинні українці співпрацювати з польським населенням.

Щодо жидів, то торгівля, яка майже вся в їхніх руках, повинна перейти в інші руки й власне в руки лишок сільського населення, якому бракує землі. Очевидно українці, які ні пяди землі не можуть дістати, повинні випирати з міст жидів і перебирати в свої руки торгівлю. Але цього ясного не сказано. Отже ще невідомо, чи українці мають право на торгівлю на рідній Волині, чи це право мають виключно господарі.

Виступи на Волині ген. Галіци, як провідника сільського сектора О.З.Н., можна вважати за зворотний момент у меншиневій політиці. Не може бути двох засад у тій самій справі. Досі польські політики, що нормалізували життя на Волині, як засаду співжиття й співпраці проголошували: ми тут співгосподарі — українська більшість і польська меншість. І мандати, і земля, і участь у самоврядуванні, в мішаній кооперації, ріжних кулках і т. д. — все, так би мовити, наполовину.

Ген. Галіца в імені урядового О.З.Н. цю засаду перекреслив, проголосивши одностороннє господарювання — польське. Виникає питання: чи зробив він це за згодою творців співжиття й співпраці на Волині, чи на власну руку? А це дуже важке для уявлення собі, як потече волинське життя надалі й до якої ролі будуть зведені сьогодні українські нормалізатори.

Взагалі проголошення засади одностороннього господарювання на Волині поруч із співпрацею логічною якоюсь не в'яжеться: саме слово „співпраця“ говорить про рівність контрагентів; там же, де один лише є господарем, другий може бути або наймитом, або невільником. Проголошуючи себе повним, необмеженим господарем Волині, ген. Галіца тимсамим зводить українців до тої другої ролі. Чи це згідне з конституцією, зро-

зуміє і найтемніший наш селянин.

Шкода, що провідник сільського сектора не подумав над цим і не поставив собі питання: чи погодиться український селянин на таку ролу та чи піде ще співпрацювати в напрямі обмеження своїх прав конституційного співгосподаря? Ми в цьому сумніваємося.

В промові ген. Галіци є ще одно хитке місце. Промовець проголосив необхідність спільної загальної боротьби з комунізмом. Уся українська інтелігенція, маючи на увазі національні інтереси українського народу, віддавна й увесь час веде боротьбу у цьому напрямку. Проти московської комуні й національно настроєна українська сільська маса, ґрунт, на якому сяяли комуністичні ідеї поодинокі особи й гуртки, витворювала сама досюгочасна дійсність, а по-гноєм до дня цього було обмеження прав і незадоволення.

Якожже чуда сподівається тепер ген. Галіца? Щоб українські селянські маси, яким відмовляється права навіть хойби, на пядь землі та на співгосподарювання, перестали слухати нашептів комуністичних агітаторів? Щоб станули до боротьби з ними? Та не по вилуханні в радіо його промови в Луцьку? В імя чого?

Ні! Ген. Галіца не здає собі, очевидно, справи, про кого й що він говорить.

Його промови й-з розмаху кидані гасла, зеднуючи йому місцевих ендеків, ставлять українське питання на Волині й Поліссі так гостро, як ще ніколи воно тут не стояло.

ЗБОРИ ВІДПІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вілліа У. Крайні, від 152, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в четвер, 14 жовтня, о годині 8-мй вечером, в галі церковній на Мортон авл. Просимо всіх членів прибути і заплатити свої місячні владки, а довгуючий просямо врівняти свої задегності. С. Присяжний, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Тов. Вілліа У. Крайні, від 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в четвер, 14 жовтня, точно в годині 8-мй вечером в Українській Церковній Домі 831 Диксоф Еленов. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до вирішення. Довгуючий члени згодять врівняти свої задегності, бо вприттінні разі будуть суспендовані. В. Турянський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

у власнім селі мали школу з учителям, інакше „професором“. Зате не знали, що таке та „ботаніка“. Один пастух по-яснив, що коли він професор ботаніки, то хіба вчить якусь дівчину, що зветься „Ботаніка“. Дуже чудне імя, та у пнів бувають ще чудніші.

Такого папа годі було посадити в колибі, коли на полонині була хатчина. Громада побудувала її тому, бо що року ціле літо на полонині ішла молочна господарка. Професорові від тої якоїсь ботаніки дали чисту кімнату в хаті з тапчаном і великою купою свіжого запашного сина.

Люди на полонині не знали: жалкувати того професора, чи боятися його. На їх думку або йому хибувала пята кленка, або він був небезпечним чарівником. Він лавив по лісі і збирав гриби, та лиш самі трійливі. Деякі маринував, щоби ділі були як живі, деякі сушив на сонці.

Один пастушок від овець, що професора водив по лісі, показуючи йому, де які гриби ростуть, вчора назбирав і Юстині приніс повний міх ріжних добрих грибів: лисичок, маслюків, буківців, козарів, голубінок і інших. Юстина ті гриби зварила, підправила сметаною і дала на обід.

(Дальше буде).

3 ДНЯ

ФАШИСТІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЛОНДОНІ.

Недавно облетіла світ вістка, що в Лондоні англійські фашисти влаштували похід вулицями міста, а ліві елементи старалися їм перешкодити і до походу не допустили. На вулицях винизалася між червоними і фашистами завзята боротьба, в якій було 30 ранених і померло 100 арештованих.

Здається, що нічого в тім великого нема. В деяких державах є ще більші розрухи і по кількадесять людей убивають.

Та річ не в розрухах, тільки в тому, що внаслідок тих розрухів цілий світ довідався, що в Лондоні є фашисти. Бо скільки людей знали про те перед тим? Скільки знали, що там є фашисти, що носять чорні сорочки, що мають свого лідера Мозлея, а передівши, що мають силу; бо колиб їм не мали, то ліві елементи не боялись їх і замість кидати на них, будувати по вулицях дротинні перегороди і зводити з ними бійку, вони стояли на хідниках та сміялися з них.

З цього випадку можна витягнути науку. А саме таку науку, що, провокуючи противника до боротьби, ми часто робимо йому тим прислугу. Бо колиб ми ігнорували його, не звертали уваги на нього, то не робили б йому реклами. А через те, що ми далися втягнутися до боротьби з ним, ми його піднесли, надали йому значення і поваги, та дали доказ, що його боїмося.

Те саме нераз є з пресою дискусією. Нерідко закидають нам читачі, чому ми не відповімо на напади в бруксвонських газетках. Попросту тому, що тим ми зробили б тим непотрібну рекламу та надали б їм самим незаслуженої поваги.

КОРОЛІВСЬКІ КЛОПОТИ.

Англія має черговий клопіт з своїм бувшим королем Едвардом, нині князем Віндзором, що оженився з американкою, ланею Симпсон. Тепер він зложив заяву, що тому, що робітничка справа все лежала йому на серці, він задуває обіхати Німеччину й Америку та студіювати мешкане питання робітників.

Якби таке сказав собі звичайний смертельник, то ніхто не звернув би на це найменшої уваги. Але заява князя Віндзора викликала в Англії велике обурення на нього. Головно те речення, в якому він говорить, що „робітничка справа все лежала йому на серці“. Це речення в Англії називають „демагогічним“, а то тому, що ним князь Віндзор неначе натякає, що він усе був приятель робітників і тому саме поїхав у конфлікт з ними, що мають владу й мусів уступити з престолу. Тепер, коли він зачне обіздати інші краї і демонстраційно займатися соціальними справами робітничої класи, то дійсно готов викликати за границю таке враження.

Воно нічого злого в тім не було. Було б навіть гарне, якбиб він поважно займався робітничою справою і дав доказ, що ті, що сидять на самому вершні, дорожать справами і життєвими відносинами тих, що живуть на самому дні. Але чи справді він щиро тим цікавиться, чи може це робити на злість теперішньому англійському королеві (свою брата) та на злість англійському уряду?

Дехто говорить, що це вона, його жінка, його до того намовила. Кажуть, що вона має на нього непереможний вплив і знає дуже добре його фізичні та душевні недомогання. Кажуть, що вони обидва жуть собі дуже щасливо, а

князь під опікою своєї довірливої жінки фізично поправився, як також духово зрівноважився. Тепер він шукає поля до праці, на якому міг би скупити свою увагу й видавати надмір своєї енергії.

Коли це правда, що люди говорять, що княгиня Віндзора є аж така розумна жінка, то їй належить за те гратися. Хто зна, чи в короткому часі про це щастливу пару не будуть писати: „Княгиня Віндзор, враз со своїм чоловіком, відвідала наше містечко“, „Княгиня Віндзор була хресною матір'ю при спусканні нового корабля. Її товариши і чоловік, князь Віндзор“. А трохи пізніше: „Княгиня Віндзор була почесною представницею на конвенції Н.Н. її чоловіка при ній не було“. І вкінці: „Княгиня Віндзор започаткувала кампанію за кращі помешкання для робітничої класи. Вона дістала гратуляції з усіх сторін і обіцянку помічати в тій справі“.

Но мор джук оф Віндзор.

Гайлі Селасі повинен учитись української історії.

В женецьких кругах є всі того переконання, що незадовго Англія і Франція таки визнають італійський підбій Етіопії та признають існування італійської імперії. А зроблять вони це за ту ціну, що Мусоліні відтгне своїх добровольців з Еспанії.

Ось так закінчилися усі надії бідного негуся, що коває тепер на еміграції тяжкий вигнанчий хліб, відзискати своє королівство. Він певно в крайньому огірченні буде дивуватися, як це могло статися, що сильні цього світу подали собі йому понад голову руки і свою сварку закінчили могоричем, заплаченим його країною. Можливо, що в тій розпучі Гайлі Селасі візьметься до книжок і буде пробувати

вчитати в них подібні випадки. Щоб він не тратив часу, ми радимо йому, хай погляне до історії України під 1667 рік, а там знайде андрусівський мир, у якому Московщина і Польща подали собі руки і записали згоду поділом українських земель. А також хай погляне під 1920 рік, а там знайде ризький мир, у якому Москва і Польща записали згоду і поділили між собою українські території.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОСИЛАЙТЕ ДІТИ ДО РІДНИХ ШКІЛ!

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.

Так писав колись наш поет С. Воробкевич, котрий відчував своїм серцем, що означає своя рідна мова. Бо що може бути кращого на світі, як не своя рідна мова, що нам наймиліша з усіх мов світу? Та бачу, що тут між нашими людьми на еміграції в Америці наша мова з кожним днем згасиває. Жаль і сум обгортає душу, коли дивитися на наших цвіті-дітей, з котрих нині багато не знають ні одного слова своєї рідної мови. Хтож винен, що ті діти не знають своєї мови? Ніхто інший тільки їхні родичі, бо багато є таких, що відносилися до цієї справи байдуже. Мовляв, пощо мої діти цю мову? Вона і так уже до краю не поїде. Виходить, що як уже до краю не поїде, то не треба їй знати, хто вона, яких батьків і якого народу. Скільки то не поличується по часописах закликів, просьб, щоб родичі посилали дитину до рідної школи! Та це так, якби кидав горохом до стіни. Дуже мало знайдеться таких, що пішуть дитину до школи за щирої серця. А скільки то є наших українців, що, аж со-

ЧИ У ВАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ Є ТАКІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ?

ЯК НЕМА, ТО ЗАМОВТЕ НА НАСТУПНИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“.

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 40 ц.

(Маємо лише нове видання першої читанки М. Матвійчука з 1935 року).

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для II класу) М. Матвійчука 45 ц.

ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для III класу) М. Матвійчука 60 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для IV класу) М. Матвійчука 75 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей у чотирох частях з дуже гарними ілюстраціями М. Фаруха: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО; ГАЛИЧЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА; КОЗАЧЧИНА; УКРАЇНА В НЕВОЛІ. Це надзвичайно добре видання для життєвої школи і для дітей. Кожна книжка коштує 20 центів.

Ціна за всі чотири книжечки разом 75 ц.

КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 50 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.

ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ з багатьма малюнками і картою, С. Рудницького 75 ц.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

Мова рідна, слово рідне, Хто вас забуває, Той у грудях не серденько, Тільки камінь має.

МАЛІЙ КАТЕХІЗМ християнсько-католицької релігії, укладений о. І. Рудавим 85 ц.

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ старого і нового завіта, о. д-ра Я. Левицького 85 ц.

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії, о. С. Біленького 85 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях, о. С. Біленького 50 ц.

РУХОВІ ЗАБАВИ. Декотрі мають пісні 20 ц.

ВЕСЕЛА БАНДУРА, співачок в нотах 20 ц.

МАЛІЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей, видання „Світ Дитини“ 25 ц.

СЕРЕДІНЬКА ВІНОЧОК. Визначення святочних бананів для українських дітей: На іменні або уродні матері, батька, дідуся, бабусі, тети, стрийка, вуйка, сестри, брата, вчителів, товаришів. Також новорічні, великодні і різдвяні побажання. Пісненьки привіт на Святий Матері і декламації 35 ц.

МАЛІЙ ДЕКЛАМАТОР, збірка віршів до декламацій на всьому національній і шкільній свята та обходи. Підбрав і впорядкував М. Таранько. Видання „Світ Дитини“ 25 ц.

МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок, списи висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Д-ра К. Кисілевського. Ціна 65 ц.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука. Ціна 75 ц.

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346)

ПОКОРОН 9 ЛІТ ПІСЛЯ СМЕРТІ

Некоронований король Манджурії, маршал Чансолін, агнує ще 24. червня 1828 р., під час бомбового атакату, коли їхав поїздом. Довгі літа лежало його тіло в одній скарбниці в Мукдені, відповідно забальсмоване, аж тепер його поховали з усіма військовими почестями, при величезній здвигі народу в родинним мавзолею родини Чангів у Чинчов. З політичних причин заборонили взяти участь в похороні синів покійного, маршалов Чансуліанові.

Життя покійного було багате в різні небуденні пригоди та переживання. Світ побачив він в однім малім манджурським селі в 1875 р. Батько Чансоліна був бідаком, мати була гарна молода жінка, яка після смерті свого першого чоловіка вийшла вдруге заміж. Чансолін мав незвичайно важке життя у своїй молодості. Спершу був він носієм і послугачем, опісля став наймитом і полемим робітником. Вирішне значіння для його долі мала китайсько-японська війна. Чансолін пішов у рекрути. Після програної війни не знав він, що з собою почати. Зібрав 43 своїх найкращих товаришів і створив розбійницьку банду та став її начальником. Від тієї пори почалася його кар'єра. Він залюбився в одній молодій красуні, дочці дуже багаті людини. Коли батько не хотів віддати Чансолінові доробливо доньки, він викрав собі дівчину однієї гарної літньої ночі й оженився з нею. З того подружжя був опісля син Чансуліан. Одначе Чансолін стягнув на себе ненависть москалів, тому, що дуже часто нападав на східно-китайську залізницю. Він мусів вкінці скапітулювати, що йому, як добром дипломатові, не вийшло зовсім на некористь. Таким чином став він небагом командантом гарнізону в Мукдені. Згодом придбав собі чималий маєток. Під час японсько-російської війни підпомагав москалів і доставляв їм перш усього харчі, так, що його майно збільшилося вдвісьєтеро. Та нещастя хотіло, що війна покінчилася перемогою японців. Це не вийшло очевидно Чансолінові на добре. Одначе він зумів по мистецьки навязати порозуміння з переможцями, здобути собі їх довіру і поширити не тільки свої впливи, але стати просто некоронованим королем Манджурії.

НАЙНОВІШІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1938 РІК

Золотоверхий Київ.

Гетьман Іван Мазепа.

Ці Календарі повинні знаходитися в кожній українській хаті. Величина календарів 15x20 в прекрасних фарбах з великим календарієм 3%х15. Всі свята зазначені червоно, кожний день подає імя святого, пости зазначені рибною і на кожній карті є історичні спомини. — Всі календарі повинні, на цей рік для своїх покупок роздавати повні календарі. — Ці календарі можна небути в кожній українській книгарні в Америці. Хто не годе дістати від свого агента, або книгара, повних календарів, хай піде впрод до нас на понижку адресу. — В нас є великий склад ріжного роду календарів і святкових карток. Агенти, календарі й інші хай пишуть по безплатній каталог до: 133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2